

Разуменне формы як аб'екта графічнага адлюстравання

Барбарчык М.І.

Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт

Словам «форма» (ад. лат. Forma) ў выяўленчым мастацтве акрэсліваецца вонкавы выгляд, знешні абрыс прадмета, і яго характэрны аб'ём. Тэрмінам «аб'ём» акрэсліваецца ёмкасць пэўнага цела, г.з. той часткі прасторы, якая абмежаваная некалькімі ці мноствам замкнёных паверхней, ствараючых форму. Такім чынам, у вучэбным рысунку разуменне тэрміна «аб'ём» адпавядае тэрміну «форма».

Асноўнай праблемай вучэбнага рысунку пры выяўленні формы з'яўляецца, па-першае, ўменне бачыць і разумець асаблівасці той ці іншай формы, і, па-другое, ўменне правільна адлюстроўваць аб'ёмны прадмет на двухпамернай паверхні аркуша паперы.

Пачынаючаму рысавальшычку, як правіла, складана ўбачыць і перадаць у рысунку характэрныя асаблівасці пабудовы формы прадмета. Таму праграма акадэмічнай школы пабудавана такім чынам, каб вучань навучыўся правільна вызначаць каардынаты ліній і іх моц, адпаведна канструктыўным асаблівасцям прадмета, перспектыўным скарачэнням, прапорцыйным адносінам, ракурсу; выяўляць не толькі бачныя, але і нябачныя паверхні, г. з. паказваць прадмет аб'ёмна і прасторава.

Характар формы вызначаецца асаблівасцямі пабудовы прадмета, яго канструкцыяй, якая звычайна бывае скрытая ад вока рысуючага. Але ўбачыць і зразумець яе крайне неабходна. Слова канструкцыя (лат. Constructio) абазначае: «пабудова», «структура», ўзаемнае распалажэнне і суадносіны частак. Аналізуючы канструкцыю формы прадмета ў час малявання з натуры, неабходна ясна уяўляць яго пабудову ва ўсіх састаўных частках, як бачных, так і нябачных.

Мастакі, каб графічна выявіць канструкцыю свядома абстрагіруюць форму прадмета, якую рысуюць. Такі падыход да работы над рысункам атрымаў назву лінейна-канструктыўнай пабудовы. Ён дазваляе правільна праецыраваць на паверхні аркуша від абмежаванай прасторы. Абзначаць паверхні і пры прарысоўцы замыкаць іх лініямі, што дае магчымасць правільна адлюстроўваць характар формы. Выяўленне нявідзімых паверхнасцей стварае ілюзію аб'ёмнасці. Лінейна-канструктыўная пабудова таксама дазваляе ў працэсе далейшай работы над рысунком правільна выконваць перспектыўную пабудову і светаценявую прапрацоўку, што ў рэшце дапамагае вырашаць праблему адлюстравання трохпамернага аб'екта на двухпамернай паверхні аркуша паперы.